

Fagerfredløs

Lysimachia punctata

Nøkleblomfamilien (Primulaceae)

PH

HI

SE

Generell beskrivelse

Flerårig urt som blir opptil 1 m høy. Arten sprer seg med krypende jordstengler og danner store tette bestander. Arten produserer frø som kan spres over korte distanser, men spredning skjer antagelig hovedsakelig vegetativt. Arten er innført som prydpilante og forviller seg til flere typer skrotemark, samt skogkanter, brakklagte enger, noe næringsrik skog flomskog og sumpmiljøer.

Utbredelse & invasjonspotensiale

Begrensa

Moderat

Stort

Fagerfredløs kommer opprinnelig fra Mellom- og Sør-Europa og Vest-Asia og ble først observert med bestand i Norge i 1874 (Os). Arten har hatt rask spredningen fra ca. 1960, og finnes i dag i alle fylker utenom Finnmark. I Innlandet er arten hovedsakelig registrert i lavlandet rundt bebygde områder sør i fylket, men også langs dalførene. Fagerfredløs har spredt seg til hele sitt potensielle utbredelsesområde i Norge, men det er forventet en fortetting tilsvarende en dobling av utbredelsesarealet de neste 50 årene. Arten er svært hardfør og kan etablere seg mot fjellet, blant annet opp til Røros og Geilo. Utbredelse skjer trolig mest ved spredning av fragmenter av jordstengler som kommer med hageutkast og ved flytting av jordmasser. Det kan også være noe frøspredning over kortere distanser.

Økologisk effekt

Liten

Middels

Stor

Fagerfredløs danner tette bestander og kan fortrenge stedegne arter. Arten er rapportert spesielt problematisk i flomskogsmark (inngår i VO1). Den kan også utgjøre en risiko i fastmarkskog, strandsumpskogsmark og helofyttsump (også i VO1), men dette er ikke enda rapportert. Arten bidrar også til raskere gjengroing om den får etablere seg i brakklagt semi-naturlig eng (VO4).

Naturtyper: T4, T30, T32 & SEM, mulig også V8 og L4.

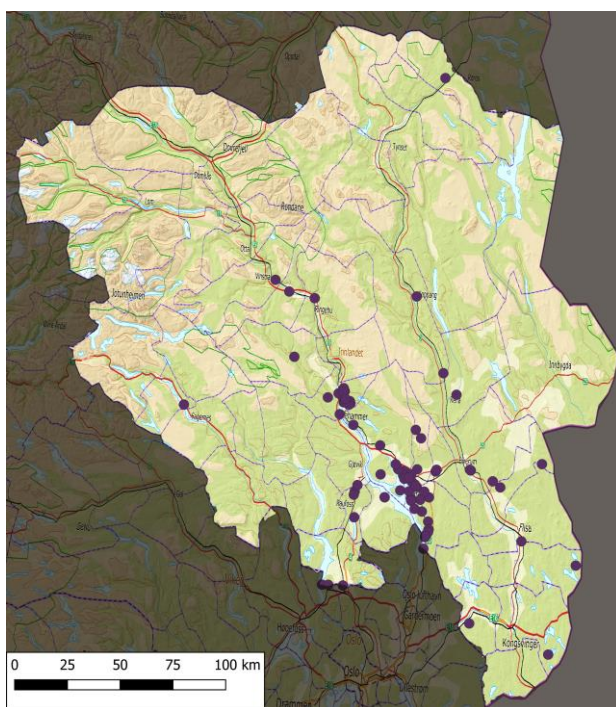
Rødlista naturtyper: Flomskogsmark (VU).

Rødlista arter: Ingen kjente.

Verneområder: Brumundsjøen-Harasjømyra NR & Kile NR.

Fagerfredløs
Lysimachia punctata

Mulighet for utryddelse

Fylke Lokalt Ingen

Arten omsettes fortsatt som hageplante og det er derfor kun realistisk med lokal utryddelse (til tross for forholdsvis få registreringer).

Forslag til målsetting

Utrydde Begrense Forebygge

Utrydde i verneområder og ved lokaliteter der den truer rødlistede arter og naturtyper, særlig i og ved viktige områder.

Begrense videre spredning langs vassdrag (VO1) og eventuell spredning i høyereliggende områder (MB-sone og oppover) inntil artens invasjonspotensiale her er avklart.

Forslag til tiltak

Overvåke Informasjon Kartlegge Bekjempe

Overvåke ekspansjonshastighet i VO1 og høyereliggende områder. Årlig varsling er antagelig tilstrekkelig. Kartlegging kan vurderes om det er grunn til å tro at arten er underrapportert i disse områdene. Vurder informasjonarbeid rettet mot hytteeiere hvis arten er en trussel i høyereliggende områder.

Bekjempe: Arten hører til i bekjempelsesgruppe 3. Grunne røtter gjør den enklere og rimeligere å bekjempe enn andre arter i denne gruppa. Oppgraving er anbefalt tiltak, evt. slått i kombinasjon med tildekking eller sprøyting. Effekten av vanddampbehandling er uvisst, men kan prøves som alternativ til sprøyting. Tiltaket må følges opp over noen år til sikkerutryddelse av arten og utarming av frøbank. Se for øvrig Blaalid et. al. (2017) for mer informasjon.